

NOORD-BRABANDER.

Dicere verum
Quid vetat? HORATIUS

NUMMER 94

'S BOSCH.

DINGSDAG 7 AUGUSTUS 1832.

Engeland.

LONDEN, 1 Augustus.

De ambassadeurs en ministers van Rusland, Pruisen, Frankrijk en Oostenrijk hebben gisteren nogmaals eene conferentie met den burgergraaf Palmerston, op het bureau van buitenlandsche zaken, gehouden.

Maandag middag is ook de conferentie bijeen geweest.

Ersteren heeft de heer Charles Manners Sutton, die zes jaren lang den wettelijken post van spreker of voorzitter van het huis der gemeenten met eenen loffelijken ijver en voorbeeldige onpartijdigheid heeft waargenomen, aan die vergadering kennis gegeven, dat hij, bij het eindigen der zitting, dezen post zou nederleggen, en het huis voor het hem geschonken vertrouwen dank gezegd. Daarop heeft het huis, op voordragt van lord Althorp, met eenparige stemmen besloten, hem openlijk te hedanken voor de waardige wijze, waarop hij steeds zijne werkzaamheden heeft vervuld, en den Koning bij een adres te verzoeken, hem een bijzonder blijk van onderscheiding te schenken voor de uitstekende diensten, die hij als spreker van het huis, den lande heeft bewezen.

De vroeger medegedeelde tijding van het hinnenrukken van den Pedro te Coimbra, is gebleken een verzinsel te zijn, opgesteld om enige beweging in de landen op de parijische beurs te wekken.

De heer Santarulo, die de scheepsmagt van den Pedro kommandeert, is met twee fregatten en vijf andere vaartuigen, waaronder eene gewapende stoomboot, den 19 ter hoogte van Lissabon verschenen en op nagenoeg een kanonschot afstands van het fort Bugio ten anker gekomen; hij heeft aan de engelsche en andere consuls officieel doen weten, dat hij de haven in staat van blokkade verklaard had. Don Miguel was bij Cachias, op welke hoogte zijne vloot lag, bestaande uit een lijnepschip, een fregat drie korvetten en twee brikken.

Frankrijk.

PARIJS, 1 Augustus.

Volgens den Constitutionnel zouden de onderscheidene mogendheden te Londen vertegenwoordigd, tevens bepaaldelijk zijn overgekomen aan den Koning der Nederlanden, wanneer deze voortdurend mogt bevestigen, het traktaat der 24 artikelen te ratificeren, waartoe door middel van een fransch en engelsch eskader, hetwelk de Schelde zoude blokkeren, te noodzaken. Ten gevolge van dien zouden er voorts menigvuldige conferentien tusschen den minister van buitenlandsche zaken en de nederlandsche en helgische gezanten hebben plaats gehad, en was eindelijk de laatste gemagtigd geworden om zijn gouvernement de belangrijke tijding mede te deelen, dat heide, Engeland en Frankrijk, bij eene ernstige nota den Koning der Nederlanden de ratificatie van het belgisch traktaat zouden afvorderen, en in geval van weigering gewapend tusschen beide zouden komen.

Volgens het Journal des Débats zullen de belgische zaken eindelijk geschikt worden, de Koning der Nederlanden heeft omtrent eenige punten toegegeven, en omtrent de overige nieuwe voorstellen gedaan, welke voorstellen zeer zeker te Brussel zullen worden aangenomen, te meer omdat alle territoriale kwestien thans zijn beslist.

De Moniteur deelt heden morgen op nieuw eene ordonnantie mede, waarbij een veertigtal decoratiën van het legioen van eer onder de nationale garde der hoofdstad en omliggende gemeenten worden rondgedeeld.

Het koninklijk gezin vertrekt den 4 dezer naar Compiègne.

Gisteren is door een buitengewoon koerier aan het oostenrijksch gezantschap de tijding van het overijden van den hertog van Reichstadt overgebracht. Men zegt dat de oostenrijksche gezant den wensch heeft te kennen gegeven, om in onderscheidene kerken der hoofdstad eene lijkdienst te doen vieren, doch dat het gouvernement zich hiertegen heeft verzet.

De heer de Chateaubriand vertrekt binnen weinige dagen naar de baden te Aix en Provence, waar, zoo men zegt, de voornaamste aanchangers van het vorig stamhuis vereenigd zijn.

De dagbladen deelen den inhoud van eenen brief, door ge-

noemde staatsman aan de hertogin van Berry gerigt, en welks woordelijk aldus zoude luiden, mede:

•Mevrouw!

•Uwe K. H. zal in Frankrijk noch eene kroon; noch haar graf vinden. Integendeel zal men u in handen van den regter overleveren, veroordeelen en vervolgens genade verleen. Oordacht nu zelve of dit u aansta.

Chateaubriand.

Van den 2.

Men zegt, dat een uit Afrika gekomen hoorn den 29 juli te Parijs is gearriveerd, medebrengende een uitland van koning Willem, op de jongste besluiten der conferentie, en dat op den dag van de aankomst diens koeriers onderscheidene conferentien aan het ministerie van buitenlandsche zaken met verschillende staatslieden, inzonderheid met de heeren Lohon en Fagel gehouden zijn. Na die conferentie heeft de heer Lohon, zoo men er bij voegt, eenen renbode aan zijn gouvernement afgevaardigd, met dépêches, die gezegd worden, van het hoogste gewigt te zijn.

Op dit oogenblik wordt te Cherburg eene scheepsafdeeling in gereedheid gebracht, waarvan het doel schijnt te zijn, maatregelen te treffen, ter beëindiging der belgische aangelegenheden. Eene korvet, de Meleager, onder bevelen van den heer Peyronnet, is naar Duinkerken gezeld, met den last, om stellige berigten nopens de vaart op de Schelde in te winnen.

Als deel moettende uitmaken van de afdeeling te Cherburg vormen men de fregatten Ariane, Résolu, Médée, Malouine en de korvetten Meleager, Endymion enz. De vraag, wie het bevel over dat eskader zal aanvaarden, houdt, zegt men, velen onder schouts bij nacht bezig; vrij algemeen doodverwt men den heer Ducrest de Kullenou.

Men leest in de Nouvelliste het volgende:

De tijding, zoo als wij in ons vorig nummer gemeld hebben, op aanvragen mitgedacht, met het doel om een gedeelte van den kostbaren diestel aan de koninklijke bibliotheek gepliegd, terug te vinden.

Men heeft den 28 dezer tegen over de derde hoog der brug van de Tournelle, een veertigtal medailles terug gevonden, welke voor het grootste gedeelte van eene groote waarde zijn.

Heden morgen, 30 juli, zijn er 481 medailles van eene middelbare en kleine grootte, uit het water gehaald. Men hegroot het geheele getal der sedert drie dagen weder opgeviste voorwerpen op 1,248. De werkzaamheden der duikelaars zullen morgen wederom eenen aanvang nemen.

Onder de zeldzame en onschalbare stukken, waaraan men de hand geslagen had, vermeldt men het zegel van Lodewyk XII en de gouden vaas van Renaud.

Eene huiszoeking bij eene dame van*** gedaan, heeft ten gevolge gehad de in beslagneming van eenige papieren, welke hare betrekkingen met de daders van den diestel der bibliotheek bewijzen, op rekening van welke, zegt men, zij fraaie rensignementen leveren.

Het getal der medailles van de bibliotheek, welke men onder de brug de Tournelle heeft terug gevonden, is vrij aanmerkelijk. Zij hebben een gewigt van 1,600 ponden.

Aan het hotel der hertogin van Braganza is eene telegrafische dépêche bij het gouvernement aangekomen, berigtende dat 12,000 man der armée van den Miguel tot die van den Pedro zijn overgeleopen. Sommige ruitersregementen vertrekken nog, doch men verwacht dat ook zij spoedig zullen overgaan.

Te Londen, zegt de Messenger, wordt gesproken van een offensief en defensief alliantie-traktaat tusschen het kabinet van lord Grey en dat der Tuillerien.

Belgie.

BRUSSEL, 2 Augustus.

De parijische correspondentie van den Courrier houdt het volgende:

•Onze minister van buitenlandsche zaken heeft gisteren aan den belgischen minister te Parijs, het laatste antwoord der konings van Holland aan de conferentie, den vorigen dag lang eenen buitengewonen weg ontvangen, medegedeeld. Na het geen omtrent het onderhoud, dat op de mededeeling is gevolgd, uitgelekt is, zouden de londensche en parijische kabinetten het

eens zijn over den inhoud eener aan het hollandsche hof te zenden nota, ten einde bij Koning *Willem* aan te dringen op de ratificatie der 24 artikelen voor het aanvragen van nieuwe onderhandelingen, die onmiddellijk tusschen België en dezelve moeten geopend worden. Men voegt er bij, dat deze nota zelfs de bedreiging houdt eene gewapende fransche en engelsche tusschenkomst, ingeval de Koning van Holland geen gunstig en vooral geen bepaaldelijk antwoord gaf. Had ik deze tijding niet uit eene goede bron, ik zou ze u niet durven mededeelen, zoozeer twijfel ik aan de vaste voornemens en aan den krachtigen wil van ons kabinet.

Het schijnt dat het moeilijkst punt voor eene minnelijke schikking tusschen Holland en België in art. 9 van het traktaat gelegen is, waarbij het vaartregt voor de Belgen op de Schelde bepaald wordt.

Deze nieuwe nota-wisseling tusschen Parijs, Londen en 's Hage zal noodwendig tot nieuwe nitstellen leiden.

De officieren van het 2de bataillon der antwerpsche burgerwachten, te Luik in garnizoen, hebben bij eenen brief aan den Koning hunne aankleving aan het adres hunner stadgenooten te kennen gegeven.

Eene petitie aan den Koning, in den geest van die der steden Antwerpen, Gent en Brussel gesteld, is thans ook te Doornik in omloop.

Gedurende de afgelopen maand zijn te Antwerpen aangekomen 143 schepen; slechts 24 waren er onder dit getal met koloniale waren en Bordeaux-wijnen, al de overige met graan geladen.

Van den 3.

De Koning is gisteren avond, vergezeld van zijnen broeder, den hertog van Saksen-Coburg met deszelfs beide zonen, van de inspectie der 3de divisie nabij Aalst terug gekomen.

De bezending uit den stedelijken raad en de kamer van koophandel te Antwerpen, die vorst *Leopold* moest aanmanen, om de voorgestelde voorstellen der conferentie te verwerpen, is in den avond van den 2 dezer door hem ontvangen. Zij bestond uit de heeren *Vervoort, Verbrueck, Pieters* en *Wattel*. Het blijkt uit de brusselsche bladen niet, welk antwoord vorst *Leopold* gegeven heeft.

Het *Journal de la Belgique* vermeldt, dat de afkondiging van het huwelijk Zr. M. aanstaanden zondag in den gewonen vorm op het stadhuis zal geschieden.

Het schijnt dat eenige belgische kapitalisten voornemens zijn om eene sociëteit van deelhebbers daar te stellen, waarvan het besturend comité belast zou wezen zich met Amerikanen, Franschen en Engelschen te verstaan, om kapers uit te rusten en kaapbrieven van het belgisch gouvernement aan te vragen, voor het geval dat de vijandelijkheden met Holland hervat werden.

Men herhouwt op dit oogenblik in het park op huffe vpetruilen de standbeelden, welke in de dagen van september door de kogels beschadigd waren.

Al de vertrekken van de eerste verdieping des voormaligen paleis van prins *Fredrik* zullen in gereedheid worden gebracht voor het gebruik van de huishouding der Koningin; het overige van dat groote gebouw zal in gebruik blijven van de bureaux voor het ministerie van oorlog.

De volgende petitie is voorzien van ondertekeningen in de gemeenten van Ligné, Mainvault, Chapelle en Wattines Oidengheim, enz. en zal onmiddellijk aan den Koning gezonden worden:

Sire! Toen gij den belgischen troon aanvaardt, hebt gij geen oogenblik kunnen denken, dat eene trouwloze diplomatie de onafhankelijkheid en het geluk des volks, aan hetwelk gij u hebt toegewijd, met zoo veel hinderpalen zou omgeven hebben. Ook zal dit volk nimmer aan zijnen Koning verwijten het niet tot stand komen van vele dier schitterende ultiigten, welke aan hetzelfde schenen verzekerd te zijn. Maar, Sire! de Belgen hebben lang genoeg het gewigt der diplomatieke bedragerijen gedragen: de natie is verontwaardigd en siddert. — Wij ondergeteekende administrateurs, grondeigenaars en notabelen van onderscheidene gemeenten der cantons Ath en de Ieuse bezwaren eerbiediglijk Uwe Majesteit om voor het aanschijn der Mogendheden een vast, bepaald en eindelijk Uwer Majesteit en het volk, hetwelk zij regeert, waardig besluit af te kondigen. Dat elk artikel protocol op onze regten aanslag makende, voortaan op het scherp van onze zabels verscheurd worde. Ja, Sire! twijfel er niet aan, deze krijgshaftige natie, welke men thans hoort, zal met verrukking den dag zien, waarop zij, door haren Koning geleid, door beslissende en roemrijke pogingen hare toekomst zal kunnen onttrekken aan de ootmoedige en vernederende onderhandelingen, waarin de staatkundige list haar hoopt te boeien.

Wij hebben de eer enz. (Volgen de talryke ondertekeningen.)

HERTOGENBOSCH, 6 Augustus.

Ziekte te Rotterdam, den 1 dezer:

Onder behandeling gebleven. 173 zieken.

Op den 2 bijgekomen. 16 — 189

Overleden. 1

Hersteld. 6 7

Blijven onder behandeling. 182

Op den 3 bijgekomen 28

Overleden. 11 te samen. 270

Hersteld. 5 16

Blijven onder behandeling. 194

Op den 4 bijgekomen. 34

te samen. 228

Overleden. 14

Hersteld. 7 21

Blijven onder behandeling. 207

— Volgens het gevoelen van eenige geneeskundigen te Rotterdam heeft de verbetering in de atmosfeer en voornamelijk het zachte warme weder van den 1 dezer tot de vermindering in de ziekte en sterfgevallen veel toegebracht, hetwelk wederom een bewijs zou opleveren, dat de ziekte niet besmettelijk is, vermits, wanneer dezelve contagieus was, de verandering van het luchtgestel op de ziekte geenen invloed zou hebben.

Ziekte te Scheveningen, den 2 dezer:

Onder behandeling gebleven. 100 zieken.

Van den 2 tot den 3 bijgekomen. 19 — 119

Overleden. 8

Hersteld. 5 13

Blijven onder behandeling. 106

Op den 4 bijgekomen 12

te samen. 118

Overleden. 12

Hersteld. 10 22

Blijven onder behandeling. 96

Op den 5 bijgekomen. 12

te samen. 130

Overleden. 6

Hersteld. 12 18

Blijven onder behandeling. 92

Te 's Gravenhage:

Onder behandeling gebleven. 16 zieken.

Van den 2 tot den 3 bijgekomen. 2 — 18

Overleden. 1

Hersteld. 0 1

Blijven onder behandeling. 17

Op den 4 bijgekomen. 6

te samen. 23

Overleden. 4

Hersteld. 1 5

Blijven onder behandeling. 18

Op den 5 bijgekomen. 5

te samen. 28

Overleden. 2

Hersteld. 0 2

Blijven onder behandeling. 21

— Gisteren is in de R. K. kerken dezer stad een hardopke brief afgekondigd, uitgevaardigd door de hoogwaardige heeren *Henrikus den Dubbelden*, administrator apostolijk van het bisdom 's Bosch, *G. Hermans*, vikaris-generaal apostolijk der noord-nederlandsche districten van het voormalige bisdom van Ruremonde, *A. Borret*, vikaris-generaal over de districten van Ravenstein en Megea en *J. van Hooijdonck*, administrator apostolijk van het hollandsch gedeelte van het voormalige bisdom van Antwerpen, waarbij, uit kracht van een rescript van Z. H. van den 8 julij jl. door hen dispensatie wordt verleend tot het gebruik van vleesch, vet en meermaals daags zijn nooddrift te nemen op de vrijdagen, zaterdag en andere vastedagen, mits op voorwaarde van bidden of salmoesen te geven op elken dag, dat men daar gebruik van zou maken, voor zoodanige plaatsen, waarin de *cholera-morbus* UITGEBROKEN IS; wanneer in eenige gemeente de ziekte zal zijn uitgebarsten, zullen de respectieve herders *tydig* de dispensatie aankondigen en verleenen en wel voor eenen bepaalden tijd, derwijze, dat dezelve, des noodig, telkens van week tot week verlengd worde.

— Ingevolge eene doctrinale uitspraak van een buitengewoon vergaderd rabbinaal collegie zijn aan de Belijders van den israelitischen eeredienst in dit rijk, onderhandene dispensatien, nopens het houden der vasten, in de tegenwoordige omstandigheden, verleend.

— Gisteren is alhier de 4de verjaardag van H. K. H. Prinses *Wilhelmina Frederika, Alexandrina Anna Louisa* Dochters van Prins *Fredrik* der Nederlanden op de gewone wijze gevierd geworden.

— Bij de schutterij van Noord-Brabant zijn door Z. M. benoemd en aangesteld bij de 2de afdeeling 1de bataillon tot 2e luitenant *Adrianus Abrahamsz*; bij het 2de bataillon tot 2e luitenant *Johan Frederik Luth*; bij de 3de afdeeling 2de bataillon tot 2e luitenant *Johannes Cornelis Ringeling* en bij het 3de bataillon tot 2e luitenant *Matthys Schaap*.

— Z. M. heeft, bij besluit van den 23 der afgelopen maand, op nieuw last gegeven tot het aanschaffen van een zeker getal

geschikte trekpaarden voor den dienst der artillerie, en zulks binnen den kortst mogelijken tijd, bij vrijwilligen afstand der eigenaren.

— Z. M. is van Saestdijk wederom te 's Hage aangekomen.

— Men schryft uit 's Hage dat dadelijk na de aankomst des Konings, een kabinetsraad is gehouden en dépêches naar Londen zijn verzonden. Men geloofde, dat eerstdaags aan de staten-generaal wederom mededeelingen nopens den staat van zaken zouden gedaan worden.

— Bij besluit van Z. Exc. den gouverneur van Noord-Holland van den 2 dezer is bepaald, dat ten gevolge van de gegevene omstandigheden betrekkelijk den aziatischen braakloop, de kermissen ten platten lande van nu af tot aan latere bekendmaking verboden zijn; de stedelijke besturen hebben reeds van zelve daarin voorzien.

— Men leest in het *Rotterdamsch Nieuwsblad* van gisteren het volgende:

De geneeskundigen gaan steeds voort al hunnen ijver aan het onderzoek der heerschende ziekte te besteden, en verdienen alzoo den uitbundigsten lof voor hunne onvermoeide pogingen in het toebrengen van hulp, aan de lijdende menschheid, in deze bange oogeblikken. — Daar het volgens het oordeel van sommige geneeskundigen gebleken is, dat de cholera-ziekte met ontsteking in de ingewanden vergezeld gaat, toe wordt door sommigen als een geneesmiddel hiertegen, het gebruik van koud water voorgeschreven. In het rapport van de commissie, belast met het onderzoek van den aziatischen braakloop, vindt men reeds, dat doctor *Caspari* te Berlijn dit middel met goed gevolg gebezigd had; hetzelfde moet volgens oordeel van deskundigen eerst dan aangewend worden, wanneer zich bij den lijder een hevige dorst verklaart, en hoezeer men deze koud water kan laten drinken en verkoelende middelen op de maagstreek kan leggen, moeten de extremiteten steeds warm gehouden worden; van deze geneeswijze belooft men zich alhier veel goeds, daar de uitkomst bij vele lijders reeds het doelmatige hiervan heeft aangetoond. Ook vindt deze ontdekking bij hen, die zich van derzelver goede gevolgen overtuigd hebben, zeer veel navolging.

— Van de *aanwachs* stroomen wordt van den 2 dezer gemeld: Z. M. korvet *Triton*, kommandant *Edling*, is gisteren ter reede van Vlissingen gekomen met een sterk detachement vrijwillige zeelieden, bestemd voor het escader op de Schelde. Z. M. fregat *Japon* en de brikken *Panther* en de *Brak* zijn tot het doen van eenen kruistogt gedisigeneerd en liggen voor Vlissingen reisvaardig.

De gezondheidstoestand onzer zeelieden op de Schelde en die onzer soldaten in het 4de en 5de district, zoo wel als van het garnizoen der vesting Vlissingen, blijft voortdurend zeer gewenscht; geene maatregelen om voor dazelve te maken worden door de overheden verzuimd.

— Drie personen, onder anderen beschuldigd zijnde van den diefstal van het zilverwerk uit de R. K. kerk, in de Oude Molstraat te 's Hage, op den 17 maart ll., gepleegd, of van medeplichtigheid daaraan, hebben woensdag voor het hof van assises van de provincie Holland, zuidelijk gedeelte, te regt gestaan en zijn door hetzelfde hof gevonnen, als: *David Nugent Nagel*, oud 42 jaren, schoenmaker; *Dalricus Hermanus Mulder*, oud 52 jaren, doende een water- en vuur-nering, en *Barbera Elisabeth Hasselaar*, huisvrouw van *D. H. Mulder*. De beide eerstgenoemden zijn veroordeeld om met een strop om den hals, aan de galg vastgemaakt, te worden gegeeseld, en met een heet ijzer te worden gebrandmerkt; wijders, de eerste, tot een confinement in een tuchthuis voor vijftien achtereenvolgende jaren, en de tweede tot tien jaren confinement. De huisvrouw van *Mulder* is tot een half uur tentoonstelling op een schavot en vijf jaren confinement, veroordeeld.

— Ten aanzien der door de prussische regering voorgeschrevene quarantaine van vijf dagen voor reizigers, die uit Nederland naar het prussische grondgebied mogten willeu overgaan, is uit nadere berichten gebleken, dat ingevolge deswege van de gemaakte verordeningen, de bewuste quarantains door reizigers kan gehouden worden in elke gemeente, binnen welke de cholera zich nog niet heeft geopenbaard; doch dat de vrachtschepen, welke den Rijn opvaren, die quarantaine bepaaldelijk naar het Lobith en de stoomvaartuigen dezelve op stroom voor Emmerick zullen moeten houden.

— Op eene der loudensche sloopstimmerwerken is onlangs voor de Oost-Indische compagnie eene stoomboot van geslagen ijzer vervaardigd, bestemd om op de rivier de Ganges tot het voorttrekken van vaartuigen te dienen. De lengte dezer stoomboot is 125, de breedte 24 en de hoogte tusschen deks 11 voet. Het geheel is van ijzer, uitgezonderd het dek, hetwelk van hout is. Het ijzer heeft eenen halven duim dikte in groote platen, die met 30,000 klinknagels aan elkander gebeit zijn. De machine is van 60 paarden kracht, en men berekent, dat de boot niet meer dan 1 tot 11 duim diep zal gaan. De reden waarom men tot het bouwen eener ijzeren stoomboot is overgegaan, schijnt te zijn, dat er in den Ganges een worm of insect in groote menigte gevonden wordt, die de houten vaartuigen spoedig verniet. De kosten der nieuwe stoomboot worden op 20,000 ponden sterlings berekend.

— De 157ste koninkl. nederl. loterij is reeds op den voet van de thans trekkende 156ste gearresteerd.

VOORNAAMSTE EPIDEMIEN

DIE HET MENSCHDOM HEBBEN GETEISTERD.

Christelyke Jaartelling.

In 1341 werd Italië en vooral Rome door eene algemeene besmettelijke ziekte overvallen; zij rigtte de vreeslijkste verwoestingen aan, en bleef gedurende 3 jaren aanhouden.

In 1360 werden zware en vaelvuldige aardbevingen, in Duitschland en Engeland, door eene pestziekte opgevolgd.

In 1361 werden Milaan en Parma door eene besmettelijke epidemie geteisterd.

Hetzelfde gebeurde in 1381 en 1383 te Bologna en in de omringende plaatsen.

In 1400 ondergingen verscheidene steden in Italië, inzonderheid Florence, hetzelfde lot.

Portugal werd, ten jare 1436, door de pest getroffen, en men vindt vermeld dat nog in 1438 ten gevolge van het openen van eenen brief, Koning *Eduard* door deze ziekte werd aangetast, want deze besmetting bleef lang aanhouden.

In 1448 waren schier geheel Italië, en inzonderheid Lombardye, aan eene pestardige epidemie blootgesteld, die gedurende twee jaren aanhield.

In 1478 was Florence aan de pest onderworpen, gelijk overigens ook een groot gedeelte van Italië; men oordeelde dat eene overgrote menigte sprinkhanen het kwaad had verzwakt.

In 1495 bragt het door *Karel VIII* van Frankrijk aangevoerde krijgsheer te Napels schaarste van leeftogt te weeg, en werden het jaar daarana volgende de aldaar overgeblevene fransche troepen door eene besmettelijke ziekte weggemaaid.

Groote overstromingen, gevolgd door besmettelijke ziekten, verwoestten in het jaar 1500 Engeland en Italië.

In 1521, 1523 en 1524 hadden Rome en overigens een groot deel van Italië pestardige epidemien door te staan.

In 1525 ontwikkelde zich eene besmettelijke ziekte in Lombardye; dezelfde werd toegeschreven aan de groote menigte lijken, die in de Tessin en de Po-waren geworpen geworden.

In 1528 werd Italië door de pest aangetast; zij werd toegeschreven aan de talloze onheilen, welke de woeste wreedheid der Fransche troepen er hadden aangesigt.

Hongarije en Engeland hadden, ten jare 1528, eene pestziekte te verduren.

Onder de regering van *Joan II* had Portugal er insgelijks door de lijders; verscheidene steden van dat koninkrijk, onder andere Coimbra werden er door verwoest.

In 1555, toen *Karel V*, de grenzen van Frankrijk door zijne troepen deed overtoopen, tastte de pest op eene vreeselijke wijze de soldaten en de ingezetenen aan.

De pest verwoestte Polen, in 1540.

In 1544 was zij in Engeland, Duitschland en Vlaanderen zeer moorddadig.

De pest te Milaan maaide, ten jare 1550, volgens het verhaal van den geschiedschrijver *Marija*, de helft der bewoners weg.

De pestziekte, die ten jare 1564, in het Lyonesche, in Savoyen, Zwitserland en onder de Graauwbunderlanders regeerde, was derwijze verworstende, dat zij, volgens *Muratori*, de vier vijfde gedeelten der bewoners deed sterven: er werden in dat jaar vier noordelichten waargenomen, te weten: Februarij, September, Nov. en Dec.

In 1575 werd op Sicilië, in 1576 te Venetië en in 1577 te Milaan, de pest waargenomen. De geneesheer *L. Sattali* verwierf zich door zijne zelfopoffering eenen gelijken roem met *Carol Borromeus*. Na zijnen dood griften zijne medeburgers op zijn graf het opschrift: « dat hij voor hen een dier goede geesten was geweest, die de rampen van het menschdom afwenden ».

In 1580 werd het Fransche gewest la Provence door de pest verwoest; te Aix duurde zij dertien maanden voort, en te Marseille zich in 1581 vernieuwd hebbende, dunde zij de bevolking tot op meer dan 3000 zielen.

In 1586 rigtte de pest te Parijs groote verwoestingen aan.

Te Rome, in 1591, na eenen hongersnood ontstaan zijnde, deed zij 60,000 menschen sterven.

In het zelfde jaar verwoestte zij de stad Trente en Tyrol.

Hamburg onderging hetzelfde lot in 1596.

In 1598 verloor Marseille door de pest 4000 bewoners.

Eene pestardige epidemie veroorzaakte, in 1625, groote rampslagen te Palermo, te Londen en te Metz.

Toulouse werd in 1629 door de pest verwoest, en sedert dat jaar tot op 1631 onderging een gedeelte van Lotharingen het zelfde lot.

De epidemie die in 1635 Nijmegen teisterde is, als die in 1636 te Londen, door de geschiedenis als 'hoogsmerkwaardig' aangekeend.

De pest regeerde te Valencia in Spanje, in 1647, en men oordeelde dat zij er was aangebragt door een met leder, of waarschijnlijker met aangehoide huiden, geladen schip, hetwelk van de barbarische kusten was aangekomen.

Zij doorliep geheel Spanje in 1648, en rigtte, vooral te Barcelona, Carthagena, Sevilla, Cadix en elders, vernielingen aan, van welke men langen tijd eene smartelijke herdenking heeft bewaard. — De spaansche vloot bragt deze zelfde ziekte in de West-Indien over.

Andere schepen bragten haar, ten jare 1650, in Provence in Frankrijk en in Sardinië over. Dit eiland werd er gedurende vijf achtereenvolgende jaren derwijze door geteisterd, dat het zich nimmer van de destijds gelede verlies heeft kunnen herstellen.

In 1654 rigtte eene moordende en pesttaardige epidemie alle verwuëstingen aan te Arras, ofschoon destijds op geene der fransche zuidelijke kust-provincien regerende.

Van Sardinie ging de pest, in 1656, naar Napels, de Roomsche Staten en naar Genua over, alwaar zij groote verwoestingen aanrigtte.

De epidemie welke men, ten jare 1660, in Duitschland ondervond, tastte meer bijzonder de krachtvol, frisch gespierde mans aan, de vrouwen en meer nog de kinderen sparende.

Zij teisterde, ten jare 1679, Oostenrijk, Saxon en onderscheidene andere gedeelten van Duitschland.

In 1705 regeerde, nadat uit het zuiden eenigen tijd lang hevige stormwinden hadden gewaaid, de pest met zulk een woede te Constantinopel, dat op eenen dag, door eene enkele der stadspoorten 1800 lijken werden uitgedragen.

In 1708 en 1712 woede de pest in Transsylvanie, Hongarye en Oostenrijk. De sterkste mans bezweken aan de plaag, terwijl de zwakkeren er van bevrijd bleven of veel gemakkelijker er van opkwamen.

De jaren 1720 en 1721 zijn maar al te zeer rampspoedig vermaard door de vernielingen, welke de pest in Frankrijk te Marseille, Aix, Toulon, in onderscheidene andere plaatsen der provincie, van Languedoc en Gévaudan alstoen heeft aangerigt.

Van dien tijd af aan was men minder ongelukkig met opzigt tot de epidemien, eenedeels doordien de oorlogen regelmatig en menscheeliker werden gevoerd, de plaatselijke besturen meer waren verlicht, de bouwgronden beter tot vruchtgeving werden bearbeid, en onder de tot dus verre meest niet behandelde klassen der maatschappij, door meer voordeel aanbrengende werkzaamheden, meerdere welvaart werd verspreid; anderdeels vermits de geneesheeren sedert de epidemien beter waargenomen en behandeld hadden. Zij hebben dezelve, in onderscheidene oorden, en onder verschillende luchtgesteldheden nagespoord, over een meer eenvormig plan, waar uit eenmaal bij redekavelende gevolgtrekkingen, nopens de oorzaken en den aard der epidemien, zoo wel als met opzigt tot derzelver regelmatig-geneeswijze, de onschatbaarste ontdekkingen zullen worden verkregen.

62. Het bebaagde den Heer van leven en dood, heden namiddag ten 3 ure, onzen eenigen en bemindsten Zoon, FRANCISCUS VERSTERREN, in den ouderdom van 27 jaren, 11 maanden en 2 dagen, uit dit leven tot zich te nemen.

Hij stierf aan de gevolgen van tering, na een ziekte van ruim 18 maanden, voorzien van de H. Sakramenten onzer Moeder de Heilige Kerk en volkomen onderworpen aan den wil van zijnen Schepper.

Missa,

A Augustus 1832.

PETRUS VERSTERREN

A. G. STOPPEL.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGING.

63. Bij de Gebroeders LANGENHUYSEN, te 's Bosch, is van de Pers gekomen en zal alom worden verkonden.

I. DE WEG tot het Ware en alleen zaligmakende Geloof aan onzen God en Zaligmaker Jesus Christus. — Uit het Hoogduitsch, door D. J. Jansen, R. K. Pastoor te Rietmole en Neede. — Prijs 25 cents. Kerkelyk goedgekeurd.

In dit boekje wordt beknoptelyk veel gezegd, en de weg tot het Ware geloof zeer duidelyk aangetoond. Hetzelve is in elf hoofdstukken verdeeld, welker inhoud eens zeer goed gekozen stof bevat.

Wij zouden te vrydoelig worden door elk hoofdstuk afzonderlyk te ontvouwen, en zullen ons vergenoegen met alleen aan te wijzen waarover dezelven handelen.

I. God, Schepper en Behouder aller dingen. II. Slechts één godsdienst is de ware. III. Deze één ware godsdienst is de godsdienst van Jesus Christus. IV. De eenige ware grond des geloofs is, dat hetzelve van God komt, die de eenwige waarheid is. V. Het ware geloof is datgene, hetwelk de H. Petrus, benevens de andere Apostelen, geleerd hebben. VI. Het ware geloof is datgene hetwelk de roomsche Paus met de katholyke bisschoppen leeren. VII. Maar door welk middel wordt zelfs de eenvoudige christen in staat gesteld, om deze door God ingestelde leerende Kerk te hooren? VIII. Waaraan geloofst de ware christen niet. IX. Het katholyk geloof is het alleen zaligmakende. X. Wederslegging van sommige dwalingen onzer eeuw. XI. Aanmoediging tot volharding in het katholyke geloof.

De Katholische Lijeratur zaitung spreekt met een, allezins lofelyke wijze over dit werkje, hetwelk door den vertaler in de voorrede wordt aangehaald en dat voldoende zal zijn tot verdere aanprijzing van hetzelve hier te laten volgen.

Aldaar wordt gezegd: „Wij haasten ons, onze waarde lezers op dit kostbaar boekje opmerkzaam te maken; en hadden wij het beroep en het vermogen er toe, wij zouden het niet slechts aan alle zielzorgers, aan alle jonge geestelijken en godsdienstleeraars in handen geven, maar exemplaren er van, zoo veel wij maar konden, over het geloovige volk doen verspreiden, opdat een iegelijk moge inzien hoe dat het met hem gesteld is, opzigtelyk de kennis van zijn heilig, katholyk geloof, en daar door dan tevens, op de overtuigendste wijze, worde in staat gesteld, om eenen ieder, die ons vraagt naar de gronden onzes geloofs, rekenschap te kunnen geven.“

Verder is nog by de Uitgevers dezes verkrygbaar gesteld:

1. BOETVAARDIG RIJM-GEBED, bij het aithreken der Cholera in onze gewesten. (In den vorm van Dag van Gramschap enz. 3 Cts.)
2. LITANIE van ALLE HEILIGEN met de Versen en Gebeden in het Latijn en Hollandsch, zoo zij voor de Cholera Morbus is voorgescreven om gezongen te worden. Tweede Druk 5 oents.
3. HERDERLIJKE BRIEF, uitgevaardigd door de Geestelijke Opperhoofden der katholyke Kerk in de provincie Noord-Brabant, waarbij dispensatie wordt verleend, tot het gebruik van vleesch, van meermalen vante zinnen voedselzake nieten, op de Vrijdagen, Zaterdaggen en andere Vastendagen, voor bepaalde plaatsen, welke door de Cholera Morbus metgen worden, stoppelt. Pr. 10 cts. NB. Alle deze Gebeden moet getallen tot mindere prijsen te bekomen.

BEKENDMAKINGEN.

59. Burgemeester en Assessoren der Gemeente *Hooven* en *St. Martens polder*, Provincie Noord-Brabant, hebben eene HEEL en VERLOSKUNDIGEN in hante gemeente noodig; de bevolking bedraagt 1600 zielen. Het vast trictament dat uit de gemeente kas betaald wordt, is twee hondert guldens 's jaars, met nog daarenboven een hondert guldens 's jaars voor het onderhoud van den armen.

Al de geene, welke zich in die betrekking in de Gemeente willen plaatsen, worden verzocht zich hoe eerder te laten hooren, en te verzoeken bij den heer Burgemeester met de benodigde certificaten, en certificaat van goed gedrag, te doen.

Hooven, den 3 Augustus 1832.

De Burgemeester en Assessor voorz.

H. W. GERDAGH

Ter ordonnancia van dezes.

C. VAN BECKHOVEN

Secretaris

60. De Vendumeester J. N. COOLEN te 's Bosch, maakt bij deze bekend, dat hij, door de meevoudige aansoeken om differente MOBILIAIRE GOEDEREN aan te nemen en ter Verkoop te plaatsen, zich heeft voorgenomen van T. W. E. RUIJME en ZUIVERE LOCALEN, waarin, te rekenen van den 15^{den} dezer maand Augustus, alle goederen, uitgezonderd die welke zullen bevonden worden, niet ruiter, in zijn of te geringe waarde, of al te groot omslag hebben, geplaatst zullen worden; welke goederen, na 2 maanden, aldaar om uit de hand te Verloopen geplaatst te zijn, publiek zullen opgeveild en verkocht worden, ten zij de Eigenaren mogten verkiezen, daerze na verloop van 2 maanden terug te halen, waartoe zij dan slechts het van ouds gebruikelijke regt van 2 pCt. voor het ophouden betalen, zullende die Goederen, welke na verloop der twee maanden worden verkocht, maar de gewone korting van 5 pCt. ondergaan hebben, en de korting van 5 pCt. meere berekend worden, welke allen vrij ten plaatse moeten bezorgd worden, en zal alle Mandagen een lijst der voorhanden zijnde Goederen bij den Vendumeester COOLEN ter lezing, zijn, en van dien tweemaandschen Verkoopdag in de Courant worden melding gemaakt.

61. Onders of Voogden, genegeit zijnde een hunner Zoons of Pupilen in eenen A P O T H E E K op te leiden, wordt hun hiertoe de gelegenheid gratis aangeboden, buiten den kost. — Adres bij de drukkers dezes. Brieven franco.